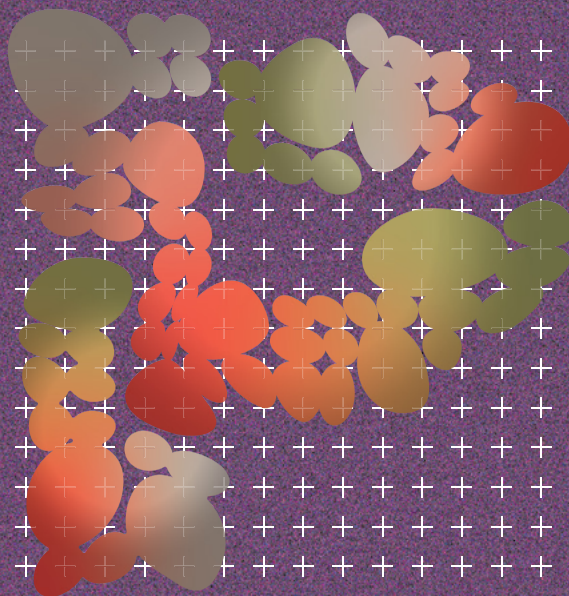

Sedma mednarodna
znanstvena konferenca
Katedre za teoretične
vede UL ALUO

**Potencialnosti:
neodkrite možnosti
likovnih praks in
njihovega jezika**

PROGRAM
IN POVZETKI

+

+

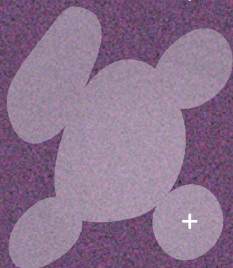
+

PROGRAM
IN POVZETKI

+

+

+

+

+

+

Sreda,
23. september
2026

+

+

+

Glavna dvorana,
Pokrajinski muzej
Koper

+

+

+

10.00–10.15

Uvodne besede in pozdravni nagovori

izr. prof. dr. Tomo Stanič

doc. dr. Petja Grafenauer, UL ALUO, vodja

Katedre za teoretične vede

10.20–10.35

prof. dr. Uršula Berlot Pompe, UL ALUO

Od reprezentacije k potencialnosti:

mikroskopska podoba kot diagram

10.40 – 10.55

doc. dr. Boštjan Bugarič, UP PEF

Neodkrите možnosti reprezentacije

oblikovanja v sodobnih mestih: K67 kot

urbani generator vsebin

11.00 – 11.15

prof. dr. Barbara Predan, UL ALUO

Impulz potencialnosti: kaj statistika razkri-

je in spregleda v kulturnem in kreativnem

sektorju

11.20 – 11.35

Robert Ilovar, doktorand, UL ALUO

Sistem vidne identitete: pojmovanja

in modeli

11.40 – 11.55

prof. dr. Petra Černe Oven, UL ALUO

Videti, razumeti, verjeti: vizualna

komunikacija znanosti v tretji

informacijski krizi

12.00 – 12.30

Razprava in odmor s kavo

Moderiranje: prof. dr. Petra Černe Oven

12.30 – 12.45

prof. dr. Gregor Torkar, UL PEF

Nevidna očala: potencialnost gledanja

in opazovanja v otroštvu

12.50 – 13.05

Anamarija Pocrnjič, doktorandka, UL ALUO

Potencialnost likovnega jezika

13.10 – 13.25

prof. dr. Navrika Bovcon, UL FRI

Prikazovanje velikih slikovnih zbirk:

umetna inteligenca in likovni jezik

13.30 – 13.45

izr. prof. dr. Tomo Stanič, UL ALUO

Potencial vsevidnosti

13.50 – 14.05

doc. dr. Kaja Kraner, UL ALUO

Potencialnost v zahodni zgodovini idej o

likovni umetnosti in modelih figuracije

14.10 – 14.40

Razprava in kratek odmor

Moderiranje: izr. prof. dr. Tomo Stanič

14.40 – 14.55

doc. dr. Petja Grafenauer, UL ALUO

Arhiv tistega, česar ni: potencialnost

nezapisane zgodovine

15.00 – 15.15

dr. Nataša Ivanović, Muzej Lah

Neizrekljivo v podobi: potencial likovnega

jezika pri reprezentaciji travme v delih

Zorana Mušiča

15.20 – 15.35

prof. dr. Nadja Zgonik, UL ALUO

Zbirka kot prostor potencialnosti:

preteklo in prihodnje družbeno

življenje zbirk

15.40 – 15.55

izr. prof. dr. Blaž Šeme, UL ALUO

Usmerjanje pogleda: možnosti uporabe

metod spremljanja gibanja očesa pri

raziskavah načinov estetske reintegracije

poškodb na umetninah

16.00 – 16.20

Razprava

Moderiranje: doc. dr. Kaja Kraner

16.30

Kosilo in druženje

+

Prof. dr. Uršula Berlot Pompe

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

+

Od reprezentacije k potencialnosti: mikroskopska podoba kot diagram

+

V pogled v tehnologije nastanka mikroskopskih slik, ki v nanosti in medicini predstavljajo raziskovalni, diagnostični in dokazni material, razkriva, da te v nasprotju s površnim razumevanjem niso zgolj povečave oziroma reprezentacije objektivne realnosti, temveč vizualne konstrukcije, ki nastajajo skozi interakcijo merilnih sistemov instrumentov, digitalnih procesov in interpretativnih praks. Tehnološki vidik elektronske mikroskopije pokaže, da se njihov nastanek približuje diagramatski kartografiji: mikroskopske podobe ne razkrivajo le obstoječih materialnosti, teksture in površin, ampak aktivno sodelujejo pri njihovem konstruiranju.

Če mikroskopijo razumemo kot obliko kartografske ali teritorialne inskripcije, ki vizualizira prehode med različnimi merili ter materialnimi, strukturnimi in prostorskimi modeli, tehnična podoba presega beleženje in reprezentiranje danega ter postaja aktivna in performativna vizualna praksa. Mikroskopsko sliko lahko v tem

smislu razumemo kot dinamični vizualni teritorij, metaforo ali hevristični model, ki učinkuje na meji reprezentacije (Elkins, *Six Stories*). Deluje kot diagram v deleuzovskem smislu, ki »razgrajuje podobnost, zato da nastane podoba (...), in obstaja zato, da bi iz njega nekaj nastalo« (Deleuze, *On Painting*). Diagram pri Deleuzu ni reprezentacija že obstoječega, temveč orodje potencialnosti, ki odpira možnost nastanka novega. Mikroskopska slika ne le odkriva nevidno, ampak tudi proizvaja nove možnosti zaznave, mišljenja in vednosti. Mikroskopijo lahko razumemo kot specifično obliko vizualne prakse, ki premika meje med vidnim in nevidnim, znanim in neznanim ter sodeluje pri produkciji znanstvenega in širšega človeškega spoznanja.

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Prof. dr. Uršula Berlot Pompe je vizualna umetnica in umetnostna teoretičarka, ki poučuje na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. Umetniško in raziskovalno se ukvarja s presečišči umetnosti, znanosti in filozofije. Je avtorica monografije o Duchampu in več člankov s področja teorije umetnosti.

+

prof. dr. Navrika Bovcon

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za računalništvo in informatiko

+

Prikazovanje velikih slikovnih zbirk: umetna inteligenca in likovni jezik

+

Prispevek obravnava digitalizirane umetnostnozgodovinske zbirke in možnosti, ki se s tega vidika odpirajo v digitalnohumanističnih raziskavah. Pregledamo primere iz literature in predstavimo ključne pristope (Elgammal in Saleh, Stork). Širše polje analize slik, predvsem fotografij z družbenih omrežij, obravnava npr. Lev Manovič v kulturni analitiki, kakor je poimenoval svoje področje raziskav od leta 2005 do danes. Metode računalniškega vida slike razvrščajo po barvnih lastnostih, številu in orientaciji robov, likovnih kompozicijah, zaznavajo predmete in obraze ter njihovo razporeditev v perspektivnem prostoru ali pa urejajo zaznane telesne poze upodobljenih figur v skupke podobnih poz. Zadnji primer se navezuje na *Mnemosinin atlas* Abyja Warburga, ki je v času algoritemskega pregledovanja velikih slikovnih zbirk dobil številne nove interpretacije, mdr. delno avtomatizirano analizo Pathosformeln Franca Morettija in Leonarda Impetta iz leta 2017, vse do današnjih modelov, s katerimi smo v projektu preizkusili zaznavo različnih

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Dr. Navrika Bovcon je profesorica za video in novomedijsko umetnost, poučuje na Fakulteti za računalništvo in informatiko ter kot zunanja sodelavka na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. Njena raziskovalna področja so uporabniški vmesniki za razstave na spletnih platformah ter v okoljih virtualne in obogatene resničnosti, teorija in praksa novomedijske umetnosti, vizualizacija informacij in digitalna humanistika. Od leta 2016 je glavna in odgovorna urednica revije *Likovne besede*.

telesnih poz in jo povezali s prepoznavanjem motivov na slikah. Tovrstne analize se lahko nanašajo na primerjavo npr. barvnih palet v različnih obdobjih slikarjevega življenja ali pa primerjajo dela skupine slikarjev. Vpogledi v velike zbirke so po eni strani algoritemski in statistični, po drugi strani pa zahtevajo interpretacijo, ki je poravnana s človeškim vizualnim razumevanjem in uveljavljenimi koncepti iz umetnostnozgodovinske in likovnoteoretske stroke, zato je pomembna neposredna vizualizacija, ki omogoča diagramski prikaz množice slik kot točk na grafu opazovane lastnosti in prek interakcije tudi sprotno likovno preverjanje slik med seboj, ki računalniško analizo osmisli ali ovrže. Specifično poučevanje oblikovalskih vsebin za študente računalništva in informatike poteka skozi naloge oblikovanja vmesnikov za velike zbirke slik, kjer se z modeli računalniškega vida, globokim učenjem in dodatno prilagoditvijo modelov na izbranih delih ter z modeli za besedilno-slikovno iskanje iz zgodovinskih pregledov izluščijo odgovori na zastavljena vprašanja. V prispevku opozorimo na potencialne izzive in omejitve tovrstnih pristopov; npr. o latentnem prostoru vektorjev, ki predstavljajo dela, razmišljamo kot o stilskem prostoru, njegovih prepoznavnih zgostitvah in prazninah, ki odpirajo možnosti za umetne dopolnitve.

+ + +

doc. dr. Boštjan Bugarič
Univerza na Primorskem
Pedagoška fakulteta

nadaljnji projekciji intervencij na Muzejskem trgu v letu 2026, kjer kiosk deluje kot prostorski katalizator za povezovanje različnih akterjev in institucij s področja umetnosti, znanosti, vsakdanjega življenja in medijev.

+ + +

Neodkrite možnosti reprezentacije oblikovanja v sodobnih mestih: K67 kot urbani generator vsebin

Konceptualni okvir raziskave temelji na ideji urbane akupunkture, kjer majhne, ciljno usmerjene intervencije sprožajo širše transformacije mestnega tkiva. V tem kontekstu K67 deluje kot urbani generator vsebin, minimalna prostorska enota, ki omogoča maksimalno programsko raznolikost. Njegova zgodovinska vloga kot infrastrukture za storitvene dejavnosti (prodaja, informiranje, druženje) se v sodobnosti nadgrajuje v smeri participativnih praks, kulturne produkcije in začasnih skupnostnih platform. Prispevek zagovarja tezo, da je prav skozi reaktualizacijo modernističnih oblikovalskih sistemov mogoče razvijati nove modele reprezentacije mesta, ki temeljijo na sodelovanju, hibridnosti in odprtosti. K67 tako ni zgolj oblikovalski objekt, temveč procesualna infrastruktura, ki omogoča vzpostavljane novih oblik javnosti in skupnosti. V tem smislu predstavlja primer dobre prakse za prihodnje urbane strategije, kjer oblikovanje ni le estetska kategorija, temveč aktivni agent družbene in prostorske transformacije.

+ + +

Prispevek obravnava neodkrite možnosti reprezentacije oblikovanja v sodobnih mestih skozi primer kioska K67 Saša J. Mächtiga kot paradigme mikroarhitekture, ki presega svojo izvirno funkcionalno vlogo in postaja platforma za sodobne urbane prakse. Kiosk K67, zasnovan leta 1966 kot modularni sistem prefabriciranih enot, omogoča prilagodljivo rabo in prilagodljivost različnim urbanim kontekstom, kar ga umešča med ključne primere hibridnega prepletanja arhitekture, industrijskega oblikovanja in vsakdanjega urbanega življenja. Njegova sposobnost agregacije, preobrazbe in začasnosti predstavlja izhodišče za razmislek o sodobnem mestu kot odprtem sistemu. Na primeru razvoja in rabe kioskov K67 v Kopru med letoma 2021 in 2024 prispevek analizira, kako lahko oblikovalski artefakt deluje kot medij reprezentacije skupnosti ter infrastruktura za produkcijo kulturnih, družbenih in ekonomskih vsebin. Poseben poudarek je namenjen vzpostavitvi Ukmarjevega trga kot začasnega urbanega laboratorija ter

KRATKA BIOGRAFIJA + Dr. Boštjan Bugarič je arhitekt, raziskovalec, kustos, kritik in urednik, ki deluje med Koprom in Berlinom. Od leta 2014 je urednik pri odprtokodni arhitekturni skupnosti Architectuul v Berlinu. Je profesor na Oddelku za vizualne umetnosti in oblikovanje Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem v Kopru. Vodi KUD C3, kolektiv, posvečen prostorskemu raziskovanju in sodobnim urbanim praksam. Je odgovorni urednik Neodvisnega obalnega radia NOR. Njegovo delo je bilo leta 2013 predstavljeno na trienalu sodobne umetnosti U3 v Sloveniji v MSUM+ v Ljubljani.

+ + +

doc. dr. Petja Grafenauer
Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

+ + +

Arhiv tistega, česar ni: potencialnost nezapisane zgodovine

+ + +

Ob 30. ponovitvi Grafičnega bienala Ljubljana leta 2013 sem bila kot kuratorica povabljena, da v Cankarjevem domu pripravim razstavo o njegovi zgodovini. Razstava je predstavila izbor grafičnih del od Pabla Picassa do Roberta Rauschenberga, arhivske televizijske posnetke ter projekte Jasmine Cibic, kolektiva DDR in Viktorja Bernika, ki so zgodovino bienala obravnavali skozi perspektivo sodobne umetniške prakse.

Prispevek se osredotoča na projekt Viktorja Bernika *Motnja–Interruption*, ki je v zgodovinenje bienala vnesel tisto, česar institucionalni arhiv ne more ali ne želi ohraniti: govorice, trače, osebne spomine ter neuradne zgodbe o političnih, družbenih in institucionalnih razmerjih. V delu *Dober dan, situacija* je obiskovalec prek telefona poslušal vnaprej pripravljene pripovedi o bienalu, ki so se lahko med trajanjem razstave dopolnjevale z novimi zgodbami. Umetniško delo tako ni bilo dokončana in stabilna struktura, temveč potencialno delo

v nastajanju, odprto za spremembo, naključje in prihodnjo vsebino.

Na primeru Bernikove intervencije bom potencialnost obravnavala kot možnost obstoja alternativnih zgodovín, ki niso bile realizirane v obliki dokumenta, vendar kljub temu obstajajo in učinkujejo. Če arhiv razumemo kot prostor dejanskosti – tistega, kar je bilo izbrano, zapisano in ohranjeno –, govorica odpira prostor potencialnosti: tistega, kar bi lahko bilo povedano, ohranjeno ali vključeno v zgodovino. V navezavi na Agambenovo razumevanje potencialnosti in impotencialnosti bom razmišljala o odsotnosti dokumenta ne kot o praznini, temveč kot o aktivnem prostoru možnosti. Bernikov projekt tako odpira vprašanje, ali lahko umetniška intervencija aktivira potencial nezapisanih, nestabilnih in subjektivnih pripovedi ter jih vzpostavi kot alternativni način zgodovinenja umetnosti.

KRATKA BIOGRAFIJA + Docentka dr. Petja Grafenauer (1976) je predstojnica Katedre za teorijo na UL ALUO. Raziskuje lokalno in regionalno umetnost po drugi svetovni vojni ter presečišča ekonomije in umetnosti. Je avtorica več knjig in številnih znanstvenih ter strokovnih objav. Trenutno vodi ciljni raziskovalni projekt ARIS »Trg vizualne umetnosti na Slovenskem«.

+	+	+	določenega sistema (Stachowiak, 1973; Frigg in Hartmann, 2025), zato nas zanima, kaj vse lahko razumemo kot sistem vidne identitete in kako pojem sistem opredeljujemo in uporabljamo na področju identitetnega oblikovanja. Izhajamo iz ugotovitve, da se izraz sistem vidne identitete oziroma sistem celostne grafične podobe v teoriji in praksi identitetnega oblikovanja uporablja pogosto, vendar z zelo raznolikimi pomeni. Različni akterji lahko v posameznih problemskih sklopih ali korakih procesa z istim pojmom označujejo različne vidike, kar lahko otežuje sporazumevanje in odločanje. V prispevku bomo zato predstavili različna pojmovanja sistema vidne identitete.
+	+	+	
+	+	+	
+	+	+	

Robert Ilovar, doktorand

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

Sistem vidne identitete: pojmovanja in modeli

V projektih identitetnega oblikovanja so vključeni različni akterji – od strokovnjakov s številnih področij do naročnikov in drugih udeležencev, ki se z vprašanjem vidne pojavnosti srečujejo občasno. Pri kompleksnejših nalogah je udeležencev več, njihovi interesi niso vedno usklajeni, problematiko pa obravnavajo z različnih strokovnih in izkustvenih izhodišč. Vzpostavljane skupnega razumevanja in meril je še toliko pomembnejše, ko je dostop do (navideznih) rešitev preprost, ustrezna opredelitev problematike in odločitev o primernem načinu reševanja pa vse zahtevnejši. Pri kompleksnejših nalogah zato potrebujemo pojmovna orodja, ki omogočajo skupno razumevanje problemov in odnosov med njimi ter možnih načinov njihovega reševanja.

Pomembno vlogo pri tem imajo modeli, s katerimi si pomagamo pri opredelitvi področja ali problema (deskriptivni modeli) ali pri prikazu možnih smeri rešitve (preskriptivni modeli). Modeli predstavljajo oziroma modelirajo izbrane vidike

Odnos sistem-model nam ponuja drugačno opisovanje sistema vidne identitete: kako lahko pojmujeemo vidno identiteto kot model? Zato bomo predstavili, kako jo lahko razumemo kot model oziroma model česa (in za kaj) je lahko vidna identiteta. Osrednji poudarek bo na vrstah modelov, ki se uporabljajo za opisovanje, načrtovanje in upravljanje vidnih identitet.

Prispevek bo ponudil razjasnitev pojma sistem v kontekstu oblikovanja vizualnih komunikacij ter zasnovo taksonomije modelov za opisovanje in obravnavo sistema vidne identitete. S pregledom in razvrstitvijo modelov bomo pokazali možnosti za razvoj novih in dopolnitev obstoječih modelov. Prispevek vzpostavlja konceptualno osnovo za nadaljnji razvoj modelov na področju identitetnega oblikovanja v naslednjih fazah raziskave.

KRATKA BIOGRAFIJA

Robert Ilovar je oblikovalec, raziskovalec in svetovalec, ki dela na področjih identitetnega oblikovanja, načrtovanja kompleksnih sistemov celostnih podob in upravljanja oblikovanja. Je soavtor knjige *Oblikovanje vrednosti*, ki raziskuje prispevke oblikovanja vidnih sporočil za posameznike, organizacije in družbo. Za svoje delo je prejel najuglednejše mednarodne oblikovalske nagrade.

+	+	+	dr. Nataša Ivanović
+	+	+	Muzej Lah
+	+	+	
+	+	+	
+	+	+	

Neizrekljivo v podobi: potencial likovnega jezika pri reprezentaciji travme v delih Zorana Mušiča

Prispevek obravnava vprašanje potenciala likovnega jezika pri reprezentaciji individualne in kolektivne travme skozi analizo ciklov *Dachau* in *Nismo poslednji* Zorana Mušiča (1909–2005). Izkušnja koncentracijskega taborišča predstavlja enega izmed zgodovinskih dogodkov, ki se pogosto izmika običajnim oblikam reprezentacije in odpira vprašanje meja pričevanja. V tem kontekstu se postavlja vprašanje, kako lahko likovna umetnost posreduje izkušnjo, ki je ni mogoče v celoti ubesediti.

Prispevek izhaja iz teoretskih izhodišč Prima Levija, ki v svojih delih tematizira problem pričevanja o taboriščni izkušnji, ter Theodorja W. Adorna, ki je po Auschwitzu premislil razmerje med umetnostjo, zgodovinsko katastrofo in možnostjo estetske reprezentacije, kakor tudi Didi-Hubermanove analize podob

nepredstavljivega. Posebna pozornost bo namenjena vprašanju, ali prav odmik od dokumentarnega prikaza omogoča učinkovitejše posredovanje travmatične izkušnje. Mušičeve podobe mrtvih teles, izpraznjenih krajin in univerzaliziranih figur namreč presegajo raven osebnega spomina ter vzpostavljajo prostor kolektivnega zgodovinskega pričevanja. Prispevek zagovarja tezo, da likovni jezik v tem primeru ne deluje zgolj kot sredstvo reprezentacije, temveč kot samostojna oblika vednosti in spomina, ki odpira možnosti za soočanje z neizrekljivim. S tem Mušičev opus razkriva eno izmed ključnih potencialnosti likovnih praks: zmožnost posredovanja izkušenj, ki ostajajo na meji med podobo, spominom in besedo.

KRATKA BIOGRAFIJA

Dr. Nataša Ivanović je od leta 2015 vodja umetniške zbirke in arhiva v Muzeju Lah na Bledu. Zaključuje prvi digitalni pregledni katalog del Zorana Mušiča (1909–2005), ki obsega več kot 7600 umetnin. Od leta 2017 je docentka za umetnostno zgodovino na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje in na Oddelku za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete UL. Pridobila je pomembne mednarodne raziskovalne izkušnje na Univerzi na Dunaju in Nacionalnem inštitutu za zgodovino umetnosti (INHA) v Parizu. Med letoma 2008 in 2013 je delovala kot asistentka raziskovalka na Umetnostnozgodovinskem inštitutu Franceta Steleta ZRC SAZU v Ljubljani. Raziskovalno se posveča slikarstvu 19.–21. stoletja, metodologiji umetnostne zgodovine in antropologiji umetnosti.

+

doc. dr. Kaja Kraner

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

+

Potencialnost v zahodni zgodovini idej o likovni umetnosti in modelih figuracije

+

Prispevek bo v prvi fazi analiziral, kako se razmerje potencialnosti in aktualnosti v aristotelovski metafiziki (ki temelji na hilomorfični podlagi) z razvojem zgodnje sodobne zahodne znanosti preobrazi v razmerje partikularnega in univerzalnega. Ne gre le za to, da je vzporedno z razvojem sodobne zahodne znanosti – ki kot lastno izhodišče opredeli (le) aktualno – potencialnost eliminirana, ampak zlasti za to, da razvoj moderne zahodne znanosti poteka vzporedno s premikom od potencialnega k možnemu (*possible*) in bistvenemu oz. premikom k nekakšni kreirani potencialnosti, ki je najbolj neposredno realizirana v znanstvenem eksperimentu.

Na podlagi tega začetnega orisa bo prispevek nadalje analiziral, kako transformacija aristotelovskega hilomorfizma v zgodnji modernosti vpliva na zgodovino idej o likovni umetnosti. Bolj določno: prispevek se bo na eni strani osredotočil na analizo različnih pristopov k raziskovanju univerzalij oblikovnega postopka (recimo zastopanih v

pojmih *Bildungstrieb* in *Kunstwollen*), na drugi strani pa na težnje po raziskovanju bistvenega, recimo zastopanih v raziskovanju vidikov nevednosti in potujevanja kot sestavnih delov umetniškega postopka.

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Kaja Kraner je docentka na Katedri za teoretične vede ALUO UL in raziskovalka na Raziskovalnem inštitutu ALUO. Leta 2021 je pri založbi Krtina izdala znanstveno monografijo *Kronopolitika umetnosti: spremembe v estetski vzgoji od moderne do sodobne umetnosti*. Med letoma 2021 in 2022 je bila znanstvena sodelavka Moderne galerije Ljubljana v okviru projekta »Trajnostna digitalna hramba slovenske novomedijske umetnosti« (ARRS, J7-3158). Od leta 2025 je članica uredniškega odbora *Časopisa za kritiko znanosti* in prodekanja za področje razvoja in raziskovanja na ALUO.

+

prof. dr. Petra Černe Oven

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

+

Videti, razumeti, verjeti: vizualna komunikacija znanosti v tretji informacijski krizi

+

Naomi Alderman v knjigi *Don't Burn Anyone at the Stake Today* (2026) sodobnost opredeli kot tretjo veliko *informacijsko krizo* v zgodovini človeštva. Če sta fonetična pisava in tiskarski stroj korenito preoblikovala načine ustvarjanja, hranjenja in širjenja znanja, digitalno-komunikacijske tehnologije danes povzročajo primerljivo, morda celo obsežnejšo preobrazbo. Ne gre zgolj za tehnološko spremembo, temveč za premik v samih pogojih razumevanja sveta. V času, ko je informacij več kot kadar koli prej, postaja vse težje presoјati njihovo verodostojnost, avtoriteto in pomen. V takšnem okolju se zastavlja ključno vprašanje: kakšen potencial imata vizualna komunikacija znanosti in vizualna pismenost pri oblikovanju prihodnjih načinov produkcije in posredovanja znanja?

Prispevek izhaja iz predpostavke, da je sodobne spremembe mogoče najbolje razumeti skozi zgodovinske vzporednice. Pisava je razbremenila človeški spomin in omogočila razvoj abstraktnega mišljenja, tisk

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Dr. Petra Černe Oven je oblikovalka, predavateljica in avtorica, specializirana za tipografijo, informacijsko oblikovanje ter teorijo in zgodovino vizualnega komuniciranja. Je članica raziskovalnega programa *Vizualna pismenost*. Na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani opravlja funkcijo prodekanja za trajnostni razvoj in komuniciranje.

je demokratiziral dostop do informacij ter pospešil razvoj znanosti in izobraževanja in hkrati spodkopal monopol nad interpretacijo znanja ter sprožil obdobja družbenih napetosti in tekmovanja med različnimi resnicami. Podobno danes digitalni mediji, družbena omrežja in umetna inteligenca ustvarjajo okolje radikalne informacijske pluralnosti, v katerem narašča razkorak med dostopnostjo informacij in sposobnostjo njihove kritične presoje.

V tem okviru prispevek obravnava slikovni obrat kot eno ključnih značilnosti sodobne informacijske krajine. Vizualizacija podatkov, grafični povzetki, znanstveni plakati, gibajoča slika in generativna umetna inteligenca postajajo osrednja stičišča med znanstvenim znanjem in javnostjo. Njihov pomen ni zgolj v večji razumljivosti raziskovalnih rezultatov, temveč tudi v soustvarjanju interpretativnih okvirov, skozi katere javnost znanost razume, vrednoti in ji pripisuje verodostojnost.

Prispevek zagovarja tezo, da tehnološke revolucije praviloma ne odpravljajo strok, temveč preoblikujejo njihove vloge, kompetence in odgovornosti. Tako kot so se stavci prilagodili tehnologiji linotype strojev in oblikovalci digitalnemu namiznemu založništvu, umetna inteligenca potencialno odpira nove oblike sodelovanja med raziskovalci in strokovnjaki vizualnih komunikacij. Osrednji izziv prihodnosti zato ni zgolj obvladovanje novih tehnologij, temveč razvoj kritične vizualne pismenosti kot temeljne kompetence za odgovorno, etično, verodostojno in družbeno relevantno komuniciranje znanosti v dobi informacijske preobilice in erozije konsenza.

+

+

+

Anamarija Pocrnjič, doktorandka
 Univerza v Ljubljani
 Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

+

+

+

Potencialnost likovnega jezika

+

+

+

samo strukturo. Roman Jakobson, ruski lingvist in član Praškega lingvističnega krožka,¹ je osnoval funkcijski (poznan tudi kot komunikacijski) model verbalnega jezika. Predpostavil je, da vsak govorni dogodek vključuje šest konstitutivnih dejavnikov: pošiljatelja, naslovljenca, sporočilo, kontekst, stik in kod. V vsakem govornem dogodku se naravnost (*Einstellung*) premika med temi šestimi dejavniki, kar posledično določi prevladujočo jezikovno funkcijo: referencialno, emotivno, konativno, fatično, meta-jezikovno ali poetsko.²

+

+

+

Dovolimo si nadaljevati z analogijo med verbalnim in likovnim jezikom. Ozavestimo, da imata oba jezika strukturi, ki sta sistematizirani človekovi tvorbi, da neuresničena ostaneta abstraktna in da uresničena omogočata tako komunikacijo kot tudi diskomunikacijo.

Lingvistika razlikuje med *jezikom*, abstraktnim družbenim sistemom, in uresničeno platjo sistema, *govorom*. Govorec zavestno in nezavestno izkorišča kod jezika, da bi izrazil svoje misli. Tudi likovni jezik se v postopku artikulacije uresniči v likovnem govoru, ki ima velik raziskovalni potencial, če se za preučevanje načinov tovrstnega udejanjanja ponovno zatečemo k primerjavi z verbalnim jezikom.

Praški lingvistični krožek, ustanovljen leta 1926, je prišel do uvida, da jezik ni zaprt sistem, in znotraj strukturalističnega okvirja vpeljal funkcijsko dimenzijo verbalnega jezika. V njegovi rabi se namreč pojavljajo nove jezikovne kombinacije, ki vdirajo v

Smiselno je predpostaviti, da se Jakobsonovih šest konstitutivnih dejavnikov in funkcij z ustreznimi prilagoditvami odraža tudi pri likovni artikulaciji. Trenutek pred vsakršno jezikovno uresničitvijo, preden zavibrirajo glasilke in se jezik zgane, preden poteza zaznači papir ali preobliči glino, ima potencial, da s svojo naravnostjo prevzame eno izmed jezikovnih funkcij. Prispevek na znanstveni konferenci bo torej obravnaval dve ontologiji potencialnosti: prvo, ki je vezana na *funkcijski model likovnega jezika*, ter drugo, ki se odpira v samem *trenutku jezikovne uresničitve*, z ozirom na vprašanje, ali je ta zavedna ali nezavedna in ali jo vodi svobodna volja ustvarjalca govornega dejanja ali priučene družbene konvencije.

—

¹ Linda Waugh et al.,ur., *The Cambridge History of Linguistics*, New York 2023, 556.

² Prav tam, 147–190.

KRATKA BIOGRAFIJA

+

Anamarija Pocrnjič (r. 1997) je magistrirala na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje, na Oddelku za oblikovanje vizualnih komunikacij, na smeri Ilustracija. Med študijem se je posvečala teoretičnemu in praktičnemu raziskovanju raznolikih vizualnih podob. Trenutno deluje kot ilustratorka in grafična oblikovalka ter raziskuje likovno pismenost na doktorskem študiju *Likovne vede*.

+

+

+

prof. dr. Barbara Predan
 Univerza v Ljubljani
 Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

+

+

+

Impulz potencialnosti: kaj statistika razkrije in spregleda v kulturnem in kreativnem sektorju

+

+

+

Izhajajoč iz razumevanja potencialnosti kot zmožnosti prepoznati, zamišljati in odpirati drugačne možnosti, prispevek pokaže, da KKS ne moremo razumeti zgolj kot še enega gospodarskega sektorja, katerega potencial čaka na njegovo izkoriščanje. Prav nasprotno: do polja njegovih (z)možnosti pridemo šele, ko začnemo njegovo delovanje razumeti skozi prenos ustvarjalnih znanj med sektorji, med oblikovanjem novih načinov zaznavanja problemov, pri povezovanju različnih perspektiv ter med ustvarjanjem pogojev za nove rabe, odnose in (kritične) oblike delovanja. Kljub temu da se prav v teh učinkih skriva kal potencialnosti sektorja, ti vsakič znova ostajajo zunaj običajnih statističnih kategorij.

+

+

+

Prispevek izhaja iz interpretativne študije, ki povezuje ugotovitve dveh nacionalnih statističnih analiz kulturnega in kreativnega sektorja (KKS) v Sloveniji za obdobje 2008–2017 in 2018–2024. Ob primerjavi kvantificiranih podatkov raziskava ves čas preizprašuje tudi, kaj lahko statistika pove o potencialnosti sektorja – in kaj zaradi svojih klasifikacijskih meja vsakič znova spregleda.

Leta 2024 je širša kreativna ekonomija zaposlovala 5,9 % vseh zaposlenih v Sloveniji, več kot polovico te ekonomije pa so sestavljali posamezniki v kreativnih poklicih, zaposleni zunaj dejavnosti KKS. KKS je ustvaril približno 2,58 milijarde evrov prihodkov in 746 milijonov evrov bruto dodane vrednosti, multiplikator izbranih dejavnosti ožjega KKS pa je znašal 1,58. Ti podatki tako jasno kažejo merljivo gospodarsko dejanskost sektorja, ne zajamejo pa njegove potencialnosti, ki pa se dejansko kaže v razvojnih, družbenih, demokratičnih in okoljskih učinkih.

Osrednja teza prispevka je torej, da se potencialnost KKS ne uresniči samodejno in je ni mogoče spodbuditi zgolj z zahtevo po več idejah. Odvisna je od kontinuitete med izobraževanjem, raziskovanjem, eksperimentiranjem, produkcijo in uporabo ter od okolij, ki dopuščajo, da se zamisli preizkusijo, spremenijo in tudi opustijo. Naloga razvojnih politik zato ni vnaprej določiti njihove končne oblike, temveč vzpostaviti povezane in stabilne pogoje, v katerih lahko kulturne in kreativne (z)možnosti dejansko učinkujejo tako v gospodarstvu kot širše v družbi.

KRATKA BIOGRAFIJA

+

Prof. dr. Barbara Predan od leta 2009 predava na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. Redno objavlja znanstvena in strokovna besedila, je avtorica in soavtorica sedmih knjig, urednica dvanajstih knjig in kuratorka dvaindvajsetih razstav. Za svoje raziskovalno delo je skupaj s Špelo Šubic leta 2023 prejela mednarodno nagrado AWDA: AIAP WOMEN in DESIGN AWARD. Vodi raziskovalni program *Vizualna pismenost* (P5-0452) in je dekanja Akademije za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani.

+

izr. prof. dr. Tomo Stanič

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

+

Potencial vsevidnosti

+

Prispevek obravnava koncept *vsevidnosti* kot ključni imperativ in patologijo sodobne politike pogleda. Modernistična strast do realnega se je prevesila v dominacijo videza in reprezentacije nad vsebino ter dejanskimi učinki vidnega, zahteva po razkritju pa nosi represivno noto: sodobna kultura ne prenese nevidnosti, zakritja ali cenzure. Tehnološke aparature prodirajo do najdrobnejših ravnin obstoja, medtem ko družba nadzora s prepoznavanjem obrazov, algoritemskim sledenjem in digitalnimi sledmi povsem izniči mejo med javnim in zasebnim. Takšen imperativ polastitve sveta prek reprezentacije izničuje vsakršno Drugost in vse podreja diktatu vidnega, pri čemer željo po nevidnosti ali zasebnosti obravnava kot nekaj sumljivega.

Ob tem se vzpostavi osrednji paradoks sodobnosti: preosvetljenost (*over-exposure*) vodi v zaslepljenost. Preobilje vidnosti povzroči, da spregledamo realne plasti sveta, saj podoba nadomesti vsebino, pomen in družbeno vez. Popolna odprava cenzure

in obsedenost z neposredno vednostjo nas tako paradoksalno pahneta v apatičnost ter nedejavnost.

V odgovoru na to stanje osrednji del prispevka uvede Agambenov koncept potencialnosti, v katero je nujno vpisana tudi zmožnost nedelovanja (impotencialnost). Nekaj je najbolj potencialno natanko v trenutku, ko je najmočnejše navzoča možnost njegove odsotnosti. Potentialnost tako ni zgolj abstrakten koncept, temveč avtonomen in učinkovit način bivanja, ki nenehno tvori realne učinke. Prispevek se sklene z vprašanjem o možnosti nevidnega oziroma potencialno vidnega – torej prikritega ali neobstoječega kot edine prave alternative absolutnemu imperativu vsevidnosti.

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Tomo Stanič (1982) je diplomirani arhitekt, magister kiparstva in doktor znanosti s področja teoretske psihoanalize. Že nekaj let se aktivno udeležuje na področju kulture tako skozi različne umetniške razstave, teoretske intervencije in razna mednarodna kulturna sodelovanja kot tudi znotraj znanstvenega področja (pisanje teoretskih razprav, sodelovanje na okroglih mizah, predavanja, uredništvo in založništvo strokovne revije s področja likovnih umetnosti in arhitekture). Zanima ga predvsem presečišče vizualne umetnosti s teorijo umetnosti.

+

izr. prof. dr. Blaž Šeme

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

+

Usmerjanje pogleda: možnosti uporabe metod spremljanja gibanja očesa pri raziskavah načinov estetske reintegracije poškodb na umetninah

+

Estetska reintegracija vrzeli na slikovni površini poškodovanih umetnin je pogosto eden od zahtevnejših konservatorsko-restavratorskih postopkov. Pri vizualnem zapolnjevanju vrzeli na umetninah v različnih tehnikah retuše je treba spoštovati etično načelo ohranjanja pristnosti izvirne umetnine in hkrati imeti poleg tehnične spretnosti tudi estetski čut. Pri preverjanju estetskega občutka so v pomoč spoznanja s področja psihologije vidnega zaznavanja. Med pomembnejšimi sta ugotovitvi, da so naši možgani sposobni sestavljati smiselne celote iz fragmentarno zaznanih predmetov in da je predele, ki jih na sliki zaznavamo kot motnje, mogoče z določenimi likovnimi sredstvi utišati.

Začetna študija preučuje možnosti preverjanja učinkovitosti vnašanja različnih rešitev pri povezovanju fragmentov in odpravljanju motenj na sliki v postopku estetske reintegracije z metodami spremljanja gibanja očesa (*eye-tracking methods*). Te metode postajajo pomembno orodje razumevanja

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Izr. prof. dr. Blaž Šeme, akademski konservator-restavrator, je član Katedre za razvoj konservatorstva-restavratorstva na UL ALUO. V okviru Raziskovalnega inštituta UL ALUO se raziskovalno usmerja na področja konservatorsko-restavratorske teorije in zgodovine, proučevanja likovnih in konservatorsko-restavratorskih materialov in tehnik, monitoringa stanja umetnin, vizualne pismenosti in trajnostnega varstva dediščine.

kognitivnih procesov zlasti v izobraževanju, medtem ko so na področju ohranjanja likovne dediščine redko uporabljene.

V izhodišču raziskovalne ideje je izdelava ustreznih simulacij estetskih dopolnitev na različnih vrstah umetnin, saj različna poškodovanost in likovna vsebina slike omogočajo več ali manj možnih rešitev. Pri estetskih dopolnitvah po možnosti upoštevamo različne likovnoteoretske principe (npr. bližina, figura in ozadje, podobnost, zaprtost, strnjenost, simetrija, preprosta oblika). S preučevanjem sledenja očesu (v raziskavo so lahko vključeni študentje, strokovnjaki in laiki) nato ugotavljamo, v kolikšni meri te rešitve pripomorejo k opazovalčevemu zaznavanju celote ohranjenih izvirnih slikovnih predelov na umetninah. Glavni cilj teh raziskav, ki segajo na področje vizualne pismenosti, pa je iskanje najboljših rešitev za povečanje ali ponovno vzpostavitev izpovedne moči poškodovanih umetnin.

Predavanje predstavlja metodološke pristope ter možne izzive in potencial uporabne vrednosti metod spremljanja gibanja očesa za raziskave in razvoj načinov estetske reintegracije poškodb na umetninah.

+

+

+

prof. dr. Gregor TorkarUniverza v Ljubljani
Pedagoška fakulteta

+

+

+

**Nevidna očala:
potencialnost gledanja in
opazovanja v otroštvu**

+

+

+

Kaj pomeni imeti potencial videti? In kaj ostaja nevidno, dokler se ne naučimo opazovati? Prispevek izhaja iz metafore »nevidnih očal«, s katero slovenski pisatelj Feri Lainšček opiše zgodnje izkušnje otroka, ki vse življenje soustvarjajo naš pogled na svet. V povezavi z Aristotelovim pojmom potencialnosti in Agambenovim premislekom o potencialnosti in impotencialnosti raziskujemo opazovanje kot odprt proces, v katerem se spreminjajo meje zaznavnega. Potentialnost gledanja zato ni zgolj zmožnost zaznati vizualni dražljaj, temveč vključuje možnost, da nekaj postane predmet pozornosti, raziskovanja in interpretacije – pa tudi možnost, da ostane spregledano.

Posebno pozornost namenjamo otrokove-
mu opazovanju naravnega okolja. Raziskave kažejo, da prehod od vsakdanjega gledanja k bolj sistematičnemu in selektivnemu opazovanju ni samoumeven, temveč je povezan z izkušnjo, znanjem, socialno interakcijo in neposrednim stikom z okoljem. Narava tako ni zgolj prostor učenja, temveč kompleksno

in spremenljivo polje potencialnih zaznav, v katerem lahko otrok postopoma prepozna nove značilnosti, odnose in procese.

V nadaljevanju prispevek poveže razvoj opazovanja z likovnim jezikom in vizualno pismenostjo. Predpostavljamo, da se potencialnost likovnega izražanja začne že pred nastankom likovnega dela – v načinu, kako gledamo, izbiramo, interpretiramo in preoblikujemo izkušnjo. Risanje, skiciranje in druge likovne prakse zato niso zgolj reprezentacije že videnega, temveč lahko spreminjajo pogoje gledanja in odpirajo nove možnosti zaznavanja. Razvoj opazovanja tako razumemo kot širjenje polja vidnega in kot eno od temeljnih potencialnosti likovne prakse.

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Gregor Torkar je redni profesor didaktike biologije na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani in raziskovalec na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje. Raziskuje naravoslovno in okoljsko izobraževanje ter povezovanje naravoslovnega in likovnega izobraževanja. Je predstojnik UNESCO katedre o izobraževanju učiteljev za trajnostni razvoj, član ERIDOB ter različnih kurikularnih komisij Zavoda RS za šolstvo.

+

+

+

prof. dr. Nadja ZgonikUniverza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

+

+

+

**Zbirka kot prostor potencialnosti:
preteklo in prihodnje družbeno
življenje zbirk**

+

+

+

Zbirka je urejena množica predmetov, del, dokumentov ali drugih elementov, ki jih nekdo premišlje – no izbira, razvršča, hrani, jim pripisuje pomen ter jih povezuje v celoto. Vendar zbirka ni zgolj kopičenje predmetov niti končni rezultat izbire; je tudi struktura potencialnosti: njeni elementi ostajajo odprti za nove povezave, interpretacije, občinstva in oblike skupne rabe.

Zbirateljstva likovne umetnosti zato ne moremo razumeti le kot zasebnega pridobivanja del, temveč kot prakso z družbenimi učinki. Zbiratelj je soustvarjalec umetnostnega kanona; z nakupi, razstavami, posojili muzejem in donacijami vpliva na to, kateri umetniki in umetniška dela ostajajo vidni ter prepoznavni. Zbirateljstvo lahko sooblikuje kariere umetnikov, vpliva na vrednosti del in ustvarja oziroma pogloblja neenakosti na umetnostnem trgu.

Družbeni učinek zbirateljstva torej ni le v lastništvu umetnosti, temveč predvsem v upravljanju njenega potenciala: v odločitvi,

katere kulturne, politične in skupnostne možnosti bodo lahko nastale iz zbranih del. Zbirka v tem smislu ni zaprta celota, ampak lahko postane prostor novih povezav, reinterpretacij in javnih razprav. Umetniško delo v zbirki ima možnost novega življenja; drugačna postavitev, razstava, posoja, raziskava ali vključitev v izobraževalni program lahko spremeni način, kako delo razumemo.

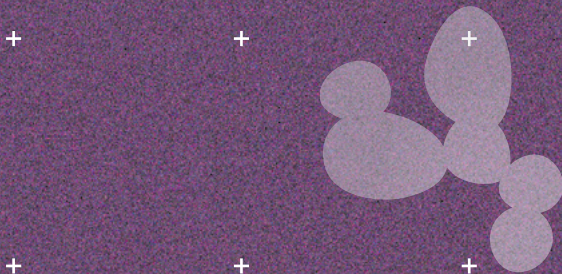
Zasebni zbiratelj zato ne oblikuje le zbirke del, temveč tudi pogoje njihove prihodnje vidnosti. Z odločitvami o tem, kaj kupuje, hrani, razstavlja, posoja ali skriva, odpira oziroma zapira določene možnosti. Zasebna zbirka pridobi javni potencial, kadar postane dostopna na primer z donacijo, javno razstavo, arhivom, sodelovanjem z umetniki ali vključevanjem lokalne skupnosti.

Tradicionalno je zbirka razumljena kot urejen in zaključen skupek umetniških del, katerega vrednost temelji na lastništvu, ohranjanju in pripadnosti kanonu. Razumevanje zbirke kot prostora potencialnosti pa poudarja njeno odprtost. Dela v zbirki so nosilci prihodnjih pomenov in lahko skozi nove postavitve, interpretacije ter srečanja z javnostjo ustvarjajo nove kulturne in družbene učinke. Vrednost zbirke zato ni izčrpana s tem, kar že vsebuje, temveč tudi s tem, kar lahko iz nje še nastane.

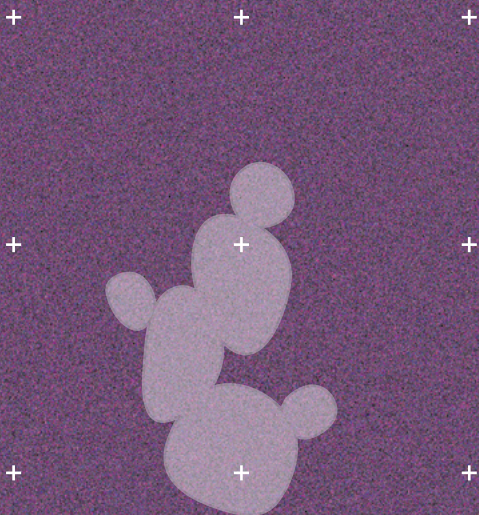
KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Dr. Nadja Zgonik je izredna profesorica za umetnostno zgodovino na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. Kot raziskovalka se osredotoča na zgodovino in teorijo moderne in sodobne slovenske umetnosti, objavlja kritike, eseje in razprave, deluje pa tudi kot gostujoča kuratorica in pripravlja razstave v Sloveniji in mednarodnem prostoru. Je članica mednarodnega združenja likovnih kritikov AICA, slovenske sekcije PEN in od leta 2023 predsednica Slovenskega društva likovnih kritikov.

KONFERENČNI PLAKATI DOKTORSKIH ŠTUDENTOV

+

Pia Groleger, doktorandka in mlada raziskovalka

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

+

Veččutnost v trajnostnem oblikovanju: premislek o odnosu človeka do vode

+

Doktorska raziskava preučuje, kako lahko povezava veččutne pismenosti in trajnostnega oblikovanja prispeva k bolj izkustvenemu razumevanju okoljskih vprašanj. Veččutna pismenost v tej raziskavi izhaja iz koncepta vizualne pismenosti, ki vključuje kompetence za dostopanje, razumevanje, vrednotenje, uporabo in ustvarjanje vizualnih vsebin (IVLA, 2024), vendar jo razširja tudi na druga čutila: dotik, vonj, sluh in okus.

Raziskava se osredotoča na vodna okolja, zlasti na površinska sladkovodna telesa, ki zaradi svoje ranljivosti, aktualnosti in povezanosti z vsakdanjim življenjem predstavljajo pomembno raziskovalno področje. Aktualna poročila opozarjajo na kritično stanje voda na globalni in evropski ravni, medtem ko napovedi kažejo na vse večje nesorazmerje med razpoložljivostjo in porabo vodnih virov (Richardson et al., 2023; European Environmental Agency, 2024; European Water Resilience Strategy, 2025).

V tem kontekstu ima oblikovanje pomemben potencial za povezovanje znanj različnih področij ter razvoj novih načinov razumevanja in komuniciranja okoljskih izzivov (Withers, 2019). Raziskava izhaja iz predpostavke, da lahko veččutni oblikovalski pristopi vplivajo na razumevanje in odnos mladih odraslih do vode in vodnih okolij.

Osrednji raziskovalni vprašanji sta: (1) kako oblikovanje veččutnih gradiv vpliva na odnos mladih odraslih do vode in vodnih okolij ter (2) kako veččutno posredovanje trajnostnih vsebin potencialno prispeva k razumevanju in zaznavi relevantnosti teh vsebin v vsakdanjem življenju. Raziskava predvideva, da veččutno posredovane vsebine dosegajo višjo raven razumevanja kot vsebine, posredovane zgolj besedilno ali vizualno. Prispevek raziskave je v razvoju novih oblikovalskih pristopov za učinkovitejšo komunikacijo trajnostnih tem ter v poglobljenem razumevanju vloge veččutnih izkušenj pri zaznavanju okoljskih vprašanj.

KRATKA BIOGRAFIJA

+

Pia Groleger je oblikovalka, doktorska študentka in mlada raziskovalka, ki jo zanima presečišče vizualne pismenosti, trajnostnega oblikovanja in vodnih okolij. Njeno delo se osredotoča na vlogo oblikovanja pri reševanju okoljskih izzivov, zlasti tistih, povezanih z vodnimi sistemi, pri čemer preučuje, kako lahko vizualna komunikacija spodbuja bolj trajnosten in odgovoren odnos do naravnega okolja.

+

+

+

Mojca Založnik, doktorandka
Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

+

+

+

**Povezava umetnosti in znanosti:
Potencialnosti v odnosu do telesa;
nedoločenosti in napake, ki se
javljajo pri določanju diagnoze
in merjenju**

+

+

+

Raziskujem stičišče znanosti in umetnosti, pri čemer me zanima avtonomno prepletanje obeh disciplin z ohranitvijo njunih specifičnih metodoloških in konceptualnih značilnosti. Moj fokus obsega tako teoretsko podstat tega sodelovanja kot tudi njegovo praktično aplikacijo – od zasnove in izdelave interaktivnih instalacij ter spletnih medijev do oblikovanja učinkovitih strategij predstavitve te sinergije v sodobni umetniški praksi. Predstaviti želim metodologijo iz znanosti, ki jo lahko uporabimo v umetnosti, in ob tem definirati način, kako to početi. Del strategije sta prenos in uporaba znanstvenih metod ob sočasni uporabi materialov, ki so mi blizu (porcelan, steklo, pleksi, celice, tkiva ...). Pri prenosu pride do spremembe konteksta, sama pa iščem način vizualne predstavitve, ki ohranja tako jezik znanosti kot jezik umetnosti. Cilj je, da se jezika dopolnjujeta, ob tem pa raziskujem, kako skupaj tvorita podobo. Ob tem želim pregledati zgodovino tehnologije in tvorbe podob, jezika znanosti in umetnosti ter uporabo tehnologije pri eni in drugi. Podrobneje

bi naredila pregled zgodovine perspektive, ker se mi zdi najbolj podobna linearnemu gledanju v znanosti, zgodovine gledanja in pogleda pri obeh disciplinah, optike in meritve. Od tega linearne gledanja bi skozi zgodovino prešla v 20. stoletje, kjer se prostor in čas začneta povezovati, kjer pride do ukinitve perspektive in v znanosti do raziskav nelinearnosti in novejših materialov, ki lomijo svetlobo.

Pregledati želim tudi vso metodologijo, ki jo lahko uporabim pri povezovanju – katere metode lahko prenesem v polje umetnosti in kako. Praktični aparat, s katerim želim eksperimentirati, je, da poiščem čim več načinov, kako lahko različne metodologije iz znanosti prenesem v umetnost. Kako lahko znanstvena raziskava postane umetniška raziskava, kako to utemeljiti ter poiskati odgovor na vprašanje, kako se umetniška in znanstvena raziskava razlikujeta? Katere medije in jezike uporabiti, kako lahko to deluje v umetnosti in zakaj?

Vedno izhajam iz tega, da znanost ohrani svojo objektivnost in metode svojo natančnost. Merjenje je ena od osrednjih tem, ki me zanimajo, zato se ga bom lotila z različnih vidikov – tako s časovne strani (pregled skozi zgodovino) kot s strani različnih disciplin. Umetnost pa to na neki način predstavi kot odprto polje, ki omogoči vstop gledalca in išče točke zunaj merljivosti, določenosti in definirani, polje zunaj ideologije.

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Mojca Založnik (1978, Ljubljana) je vzporedno ob študiju mikrobiologije diplomirala iz likovne pedagogike na PEF v Ljubljani. Magistrirala je iz biologije na BF v Ljubljani ter iz slikarstva na ALUO v Ljubljani. Leta 2010/11 je končala šolo za kustose in kuratorje sodobne umetnosti pri SCCA. Leta 2021 je vpisala MA študij oblikovanja stekla na ALUO, ki je v zaključni fazi. Končuje 1. letnik doktorskega študijskega programa *Umetnost na ALUO*.

+

Sedma mednarodna znanstvena konferenca Katedre za teoretične vede UL ALUO

Potencialnosti: neodkrite možnosti likovnih praks in njihovega jezika
PROGRAM IN POVZETKI

Programski odbor:	+	doc. dr. Kaja Kraner izr. prof. dr. Tomo Stanič
Uredil:		izr. prof. dr. Tomo Stanič
Oblikovanje:		Barbara Šušteršič
Lektura:		Nadja Horvat, Jezikovna zadruga Soglasnik
Moderiranje konference:		prof. dr. Petra Černe Oven doc. dr. Kaja Kraner izr. prof. dr. Tomo Stanič
Koordinacija projekta:		Nastja Majerič Anja Lavrič Urban Culetto Sara Bešlin Vatovec
Naklada:		100 izvodov
Izdajateljica:		Akademija za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani prof. dr. Barbara Predan
Sodelujoče ustanove:		Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje Univerza v Ljubljani, Fakulteta za računalništvo in informatiko Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta Pokrajinski muzej Koper Muzej Lah
Organizacija:		Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

Sreda, 23. september 2026

+

Znanstveno konferenco sofinancira Katedra za teoretične vede UL ALUO, interdisciplinarni doktorski študijski program *Humanistika in družboslovje* na področju *Likovne vede* na UL ALUO in Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS), in sicer v okviru raziskovalnega programa P5-0452, *Vizualna pismenost* na UL ALUO.

UNIVERZA
V LJUBLJANI

ALUO

Akademija za likovno
umetnost in oblikovanje

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

POKRAJINSKI MUZEJ KOPER
MUSEO REGIONALE DI CAPODISTRIA
KOPER REGIONAL MUSEUM